

Minervaskolan i Umeå AB
Rektorn vid Minerva Gymnasium

Beslut för gymnasieskola

efter tillsyn av Minerva Gymnasium
i Umeå kommun

Tillsyn i Minerva Gymnasium

Skolinspektionen genomför tillsyn i Umeå kommun under hösten 2012 och våren 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Minerva Gymnasium besöktes av Skolinspektionen mellan den 27 och den 28 februari 2013.

Fakta om skolan

Minerva gymnasium är en fristående gymnasieskola som drivs av Minerva-skolan i Umeå AB. I årskurs 3 genomförs utbildning enligt 1992 års gymnasieförordning och Lpf 94 på två nationella- och ett specialutformat program: naturvetenskapligt program, samhällsvetenskapligt program samt specialutformat naturvetenskapsprogram med inriktning på företagande och entreprenörskap. För årskurserna 1 och 2 genomförs utbildning enligt gy 2011 och skolan erbjuder tre nationella program, ekonomiprogrammet, naturvetenskapsprogrammet samt samhällsprogrammet.

Minerva gymnasium startade sin verksamhet år 2002. Skolan har sedan starten kontinuerligt vuxit och har innevarande läsår cirka 640 elever. Minerva gymnasium är beläget i anslutning till universitetsområdet i Umeå och skolan hyr laborationslokaler av Umeå universitet. Skolans snabba tillväxt har medfört att extra lokaler för undervisning måste hyras i kringliggande fastigheter. Huvudmannen planerar att bygga helt nya skollokaler några hundra meter bort från skolans nuvarande läge. De nya lokalerna är planerade att tas i bruk höstterminen 2014 och dimensioneras för cirka 800 elever.

Enligt skolans egen redovisning är 6 procent av betygen på alla kurser i nuvarande årskurs 3, IG. För årskurs 2 är måluppfyllelsen högst på det naturvetenskapliga programmet (2 procent F) och lägst på samhällsprogrammet (6 procent F)

Den officiella statistiken visar bland annat slutbetyg per ämne läsåret 2011/12 för de olika nationella programmen. För kärnämneskurserna kan man se att båda programmen har hög måluppfyllelse mellan 97,8 och 100 procent undantaget Matematik A och Svenska B på samhällsprogrammet med 95,8 procent måluppfyllelse. När det gäller projektarbetet varierar måluppfyllelsen mellan 93,4 procent för naturvetenskapsprogrammet och 83,3 procent på samhällsprogrammet. På de nationella programmen når totalt 89,9 procent av eleverna full måluppfyllelse med projektarbetet.

Av de elever som fick slutbetyg våren 2012 hade 88,5 procent grundläggande behörighet till universitet och högskolestudier (jämfört med rikets 86,7 pro-

cent). Mellan de olika programmen skiljde 5 procentenheter, där 90 procent av eleverna i naturvetenskapsprogrammet var behöriga (riket 95 procent) och 85 procent av eleverna i samhällsprogrammet var behöriga till högre studier (riket 93 procent). Av eleverna på Minerva gymnasium fullföljer 76,5 procent studierna inom fyra år vilket ska jämföras 76,7 procent för riket.

Den genomsnittliga betygspoängen på Minerva gymnasium 2012 var 15,0 som är något lägre än rikets 15,1 på motsvarande program men högre än genomsnittliga poängen i riket för samtliga nationella program, 14,0. Av skolans program har naturvetenskapsprogrammet den högsta genomsnittliga betygspoängen; 15,4 poäng (riket 16,0).

Helhetsbedömning

Skolinspektionens beslut redogör för de brister som framkommit vid tillsynstillfället. Det är dock huvudmannen som ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med skollagen och de bestämmelser som kan finnas i andra författningar. I detta ligger ansvar för att upptäcka och rätta till även de brister som inte framkommit vid tillsynen.

Utbildningsverksamheten vid Minerva gymnasium är på många sätt välfungerande. Eleverna har i stor utsträckning goda möjligheter att nå de nationella målen och klara kunskapskraven. I skolan råder en god lärmiljö där lärandet och elevens utveckling står i fokus. Det finns en samsyn inom skolledning och mellan skolledning och personal som bidrar till att skapa arbetsro, trygghet och trivsel på skolan.

På skolan finns flera forum för samråd exempelvis skolkonferenser, ämnesgrupper, programgrupper och ledningsmöten där resultat analyseras, värderas och följs upp. Företrädare för eleverna deltar cirka en gång per månad i skolkonferensen och för fram sina synpunkter i aktuella frågor. Skolan sammanställer och analyserar elevernas kunskapsresultat på ämnens och programnivå samt följer upp olika insatser som görs inom värdegrundsområdet. Kvalitetsarbetet fungerar väl i många avseenden. Det dokumenteras i bland annat skolans verksamhetsplan och i en sammanställning om skolans systematiska kvalitetsarbete.

Elevhälsans bemanning räcker dock inte till för det förebyggande och hälsofrämjande arbetet. Elevhälsans olika kompetenser ges inte reella förutsättningar att samråda om det hälsofrämjande arbetet i enlighet med skollagens intentioner.

För en elev på Minerva gymnasium är den lånedator som skolan tillhandahåller samt tillgång till skolans nätverk viktiga förutsättningar för att eleven ska kunna ta del av utbildningen. Vårdnadshavarna skriver under ett kontrakt där

de tar på sig det ekonomiska ansvaret för lånedatorerna och uppmanas i kontraktet att kontrollera sitt hemförsäkringsskydd. Det ekonomiska ansvaret för datorerna alternativt en hemförsäkring med allrisktillägg kan innebära en årlig kostnad som ej är att anse som en obetydlig och som därmed inte är förenlig med skollagens bestämmelse om avgiftsfrihet.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Minervaskolan i Umeå AB att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 9 augusti 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Erbjudande av utbildning

Bedömning

Minervaskolan måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning.

- Minerva gymnasium måste vidta åtgärder så att utbildningen blir avgiftsfri.
- Minerva gymnasium måste se till att eleverna har tillgång till en samlad elevhälsa som arbetar förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot målen.

Motivering

Avgifter

Enligt skollagen ska utbildningen vara avgiftsfri med undantag för enstaka inslag som medför en obetydlig kostnad för eleverna. Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till böcker och andra lärverktyg som behövs för en tidsenlig utbildning.

För en elev på Minerva gymnasium är tillgång till den lånedator som skolan tillhandahåller samt tillgång till skolans nätverk viktiga förutsättningar för att eleven ska kunna ta del av utbildningen. Det är inte tillåtet för eleverna att använda egna datorer i skolans nätverk. I utbildningen på Minerva gymnasium används datorerna och skolans nätverk regelbundet. Uppgifter ges och samlas in via den nätbaserade plattform som skolan använder. Under många av lektionerna behöver eleverna tillgång till nätverket för att genomföra uppgifter som ingår. Vidare ger lärarna ofta återkoppling och kunskapsuppföljning till eleverna via plattformen.

I samband med att eleverna lånar datorerna skriver vårdnadshavaren under ett kontrakt där vårdnadshavaren bland annat godkänner att bekosta reparationer

av skador utöver normal förslitning och eller värdeminskning. Av kontraktet framgår att vårdnadshavaren tar det ekonomiska ansvaret för lånedatorn och vårdnadshavaren informeras om att de utan allriskförsäkring kan få stå för hela skadan själva. Vidare nämns att hemförsäkring med allriskskydd ersätter de flesta skador och förlust av datorn, vilket Skolinspektionen efter kontakt med olika försäkringsbolag konstaterar inte är självklart.

Skolinspektionen bedömer att skolan i realiteten lägger det ekonomiska ansvaret för skolans lånedatorer, som är att betrakta som lärverktyg, på vårdnadshavaren. Skolan har valt att organisera utbildningen så att eleverna behöver lånedatorerna för att kunna ta del av utbildningen. Genom kontraktet förespeglas vårdnadshavaren att den har det ekonomiska ansvaret för lånedatorerna när de används i utbildningen. Skolinspektionen bedömer dock att vårdnadshavaren endast kan göras ekonomiskt ansvarig om datorerna skadas när eleverna vid sidan om utbildningen använder datorerna för privat bruk (ej skolarbete). Om lånedatorn skadas genom en elevs uppsåt eller oaktsamhet får ersättningsfrågan avgöras i det enskilda fallet.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att kontraktet kan vilseleda vårdnadshavarna genom att förespegla att de har det ekonomiska ansvaret för skolans lärverktyg. Därigenom finns en risk att vårdnadshavarna felaktigt åläggs kostnader för skolans datorer som inte är att betrakta som obetydliga. Vidare bedömer Skolinspektionen att en hemförsäkring med allrisktillägg innebär en årlig kostnad som i normalfallet ej är att betrakta som en obetydlig kostnad och som därmed inte är förenlig med skollagens bestämmelse om avgiftsfrihet. Lånedatorerna är skolans egendom och den som äger egendomen väljer själv om den vill försäkra den eller inte.

Elevhälsa

Enligt skollagen ska skolan se till att eleverna har en bra miljö för sin kunskapsutveckling och personliga utveckling. Elevhälsans roll ska därför främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Det innebär att elevhälsan ska bidra till att skapa miljöer som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa. Vidare ska elevhälsan arbeta med mer generellt inriktade uppgifter som rör elevernas arbetsmiljö, till exempel skolans värdegrund, arbetet mot kränkande behandling, undervisningen om tobak, alkohol och andra droger, jämställdhet samt sex- och samlevnadsundervisning. Elevhälsan ska också stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål och i det individuellt riktade arbetet har elevhälsan därför ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling.

Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För de medicinska insatserna ska det finnas tillgång till skolläkare och skolsköterska. Dessutom ska eleverna ha tillgång till psykolog

och kurator, och det ska finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses. Elevhälsan regleras alltså dels genom att det för eleverna ska finnas en elevhälsa som omfattar vissa insatser, dels genom kraven på att det i skolan ska finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog, kurator och personal med specialpedagogisk kompetens. Ett syfte med bestämmelserna har varit att stimulera samverkan mellan den särskilda elevvården (kurator och psykolog), skolhälsovården och de specialpedagogiska insatserna.

Elevhälsan på Minerva gymnasium har en grundbemanning med en skolsköterska på 80 procents tjänst som ansvarar för både grund- och gymnasieskolan, sammanlagt cirka 1100 elever. Skolsköterskan är stationerad på grundskolan ett par kilometer från Minerva gymnasium. Övriga kompetenser inom elevhälsan kallas in vid behov för specifika insatser på beslut som fattas av rektorn. I tillsynen framkommer att det saknas förutsättningar för ett kontinuerligt och strukturerat samarbete mellan de kompetenser som ska ingå i elevhälsan och mellan elevhälsan och övrig personal på skolan. Skolinspektionen bedömer att elevhälsans bemanning inte räcker till för det förebyggande och hälsofrämjande arbetet. Vidare måste skolan se till att elevhälsans olika kompetenser ges reella förutsättningar att samråda om det hälsofrämjande arbetet på det sätt som skollagen föreskriver.

Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen att Minerva gymnasium inte har tillgång till en samlad elevhälsa som arbetar förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot målen.

Författning

15 kap. 17 – 18 §§, 2 kap. 25 § samt 3 kap. 8 § skollagen.

Avstående från ingripande

Vid tillsynen har konstaterats brister för vilka Skolinspektionen avstår från ingripande i enlighet med 26 kap. 12 § skollagen (2010:800).

Särskilt stöd

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- När det uppmärksammas att en elev riskerar att inte uppnå de kunskapskrav som minst ska uppnås måste rektorn se till att behovet av särskilt stöd utreds.
- I skolans åtgärdsprogram måste det tydligt framgå vilka behoven är och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering

Om det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ser rektor till att behovet skyndsamt utreds och att beslut om åtgärdsprogram fattas.

Varje lärare är skyldig att anpassa undervisningen utifrån elevernas behov och förutsättningar. Detta ställer stora krav på lärarna att söka lösningar på de svårigheter som eleverna står inför och anpassa undervisningens genomförande. Om lärarna trots anpassning av undervisningen till elevens behov får indikationer på att eleven inte kommer att klara målen ska detta anmälas till rektorn. Rektorn ska då se till att elevens behov utreds. Visar utredningen att eleven är i behov av särskilt stöd ska rektorn besluta att ett åtgärdsprogram utarbetas.

Enligt rektorn och lärarna har skolan goda möjligheter att anpassa undervisningen till elevernas behov och förutsättningar. Tillsynen visar dock att skolan har behov av att tydliggöra skillnaden mellan lärarnas uppdrag att individanpassa och ge stöd i undervisning och det arbete som ska bedrivas för de elever som kan behöva särskilda stödinsatser.

Skolans nuvarande rutiner för arbete med stöd och särskilt stöd innebär att lärarna tidigt, ibland utan föregående utredning, utarbetar åtgärdsprogram för eleverna. De insatser som beskrivs i dessa åtgärdsprogram har inte karaktären av särskilda stödinsatser utan beskriver åtgärder som ryms inom ordinarie verksamhet och ansvaret läggs ofta på eleven att insatsen genomförs. Exempel på insatser kan vara att eleven ska gå på de extra undervisningspass som skolan erbjuder, komma i tid till lektioner, genomföra examination som missats, göra restuppgifter etcetera. Om det vid uppföljning av dessa åtgärdsprogram visar sig att det fortfarande finns risk att eleven inte klarar kunskapskraven anmäls detta till rektorn som sammankallar en EVK. I samband med EVK påbörjas arbete med utredning som kan leda till att ett nytt åtgärdsprogram beslutas av rektorn.

Skolinspektionen vill särskilt påpeka att lärarna inom den ordinarie undervisningen ska ge eleven stöd att strukturera sitt skolarbete och ge eleven förslag på hur arbetet med delar som missats ska ske. För den typen av anpassning och stöd till elever behöver inte skolan utarbeta åtgärdsprogram. Visar det sig att eleven trots anpassningar och stöd riskerar att inte klara kunskapskraven så ska detta anmälas till rektorn. Rektorn ska då se till att elevens behov utreds. Visar utredningen att eleven är i behov av särskilt stöd ska rektorn besluta att ett åtgärdsprogram utarbetas. Av programmet ska då framgå vilka behoven är, vilka insatser skolan gör för att tillgodose dessa och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Åtgärdsprogrammet ska alltså ha fokus på skolans insatser i form av särskilt stöd som beslutats för att tillgodose elevens behov.

Skolinspektionen konstaterar att det är viktigt att skolan följer upp och utvärderar hur väl individanpassningen av undervisningen fungerar.

I samband med faktagranskning av rapporten informerar rektorn att Minerva gymnasium har förändrat rutinerna i arbetet med stöd och särskilt stöd samt att direktiven om vad åtgärdsprogrammen ska innehålla har kompletterats. Behovet av stöd och anpassning följs och dokumenteras i en särskild datorbaserad applikation. Skolan har utarbetat en speciell blankett för dokumentation av stöd inom ordinarie undervisning.

När det konstateras att eleven, trots stöd och anpassning, riskerar att inte klara kunskapskraven anmäls detta till rektorn som ser till att behovet av eventuellt särskilt stöd skyndsamt utreds och beslut om utarbetande av åtgärdsprogram fattas. Av åtgärdsprogrammet kommer att framgå vilka behoven är, vilka insatser skolan gör för att tillgodose dessa samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Skolan avser dock att benämna åtgärdsprogrammen för "åtgärdsprogram för särskilda undervisningsinsatser" vilket enligt Skolinspektionens bedömning inte är en lämplig åtgärd.

Rektor och programansvariga lärare träffas varje vecka för att identifiera om det finns elever som är aktuella för utredning om särskilt stöd.

Skolinspektionen bedömer att redovisade förändringar är tillräckliga men förutsätter att åtgärdsprogrammen benämns korrekt.

Enligt 26 kap. 12 § skollagen får Skolinspektionen avstå från ingripande om den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse. Skolinspektionen beslutar att avstå från ingripande.

Författning

1 kap. 4 §, 3 kap. 9 § och 26 kap. 12 § skollagen.

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Rektorerna måste se till att betygskataloger förs i enlighet med bestämmelserna

Motivering

Av gymnasieförordningen framgår att beslut om betyg ska dokumenteras i en betygskatalog. Rektorn ansvarar för att betygskatalogen förs. Skolverket har därutöver i föreskrifter om betygskatalog (SKOLFS 2011:123) ytterligare föreskrivit hur betygskataloger ska föras. Där framgår bland annat att betygskata-

logen ska utformas så att den skyddas mot förlust och olovlig ändring samt så att dokumentets äkthet över tiden kan säkerställas

Av dessa föreskrifter framgår bland annat att betygskatalogen ska föras löpande. Betygskatalogen får föras på papper eller elektroniskt. Det ska framgå av betygskatalogen om ett ämne har avslutats. Den som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med sin egenhändiga signatur.

Rättelser och ändringar av uppenbart oriktiga betyg ska anges i betygskatalogen. Om ett betyg rättas eller ändras ska såväl det gamla som det nya betyget framgå. Rättelser och ändringar ska dateras och signeras av den som står bakom beslutet (rättelse av skrivfel rektor och ändrad bedömning av läraren).

Rektorn ansvarar för att se till att lärarna är väl förtrogna med regelverket som gäller för betygssättning. I detta ingår förtrogenhet med föreskrifterna angående förändring av betygskatalog.

Granskningen av ett begränsat urval av Minervagymnasiets betygskataloger visade på felaktigheter i några av betygskatalogerna. Enstaka betygskataloger saknade underskrift av undervisande lärare. Det framgick inte alltid om justeringar i betygskatalogerna var en rättelse eller en beslutad ändring. Några av de ändringar/rättelser av betyg inspektörerna noterade var inte signerade, daterade eller var felaktigt signerade. Vidare förvarar Minervagymnasiet betygskatalogerna i en bokhylla i ett av lärararbetsrummen. Förvaringen är inte brandsäker och risk finns att någon obehörig person får tillgång till katalogerna.

I samband med faktagranskning av rapporten informerar rektorn att Minervagymnasium vidtagit följande åtgärder. De skriftliga rutinerna för hur betygskatalogerna ska föras har uppdaterats. Betygskatalogerna förs både elektroniskt och på papper. Pappersvarianten av betygskatalogerna kommer att förvaras inlåsta i ett brandsäkert skåp på skolan. Enligt Skolinspektionens bedömning överensstämmer de nya rutinerna med Skolverkets föreskrifter.

Skolinspektionen bedömer att de redovisade åtgärderna inom området bedömning och betygssättning är tillräckliga och därmed att de brister som konstaterades vid tillsynsbesöket avhjälpes.

Enligt 26 kap. 12 § skollagen får Skolinspektionen avstå från ingripande om den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse. Skolinspektionen beslutar att avstå från ingripande.

Författning

3 kap. 14, 19-20 §§ skollagen. Skolverkets föreskrifter om betygskatalog (2011:123) samt 26 kap. 12 § skollagen.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredare Stina Johansson.

På Skolinspektionens vägnar

Elisabeth Ahlgren
Enhetschef

Sten Svanholm
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i beslutet.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med

anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).